

конфліктів, пов'язаних з розробками загальної конфліктології повинен акцентовано впроваджуватися у свідомість працівників правоохоронних органів, працівників управлінського апарату, німецьких громадян.

Список літератури: 1. Дмитриев А.В., Кудряшев В.Н., Кудрявцев С.В. Введение в общую теорию конфликтов (Юридическая конфликтология, Ч.1). М., 1993. 2. Darendorf R. Elemente eines Theorie des sozialen Konflikts // Darendorf R. Gesellschaft und Freiheit. Munchen, 1965. 3. Казимирчук В.П., Медяцев Н.П. Общественный и национальный консенсус – приоритетная проблема политико-правового развития // Теория права: новые идеи Вып. 2. М., 1993. 4. Юридическая конфликтология – новое направление в науке («Круглый стол») // Государство и право. 1994. 5. Социальные конфликты: Экспертиза, прогнозирование, технология разрешения / Ин-т социологии: Вып.1. Методологические, общетеоретические. Технологические подходы. М., 1991. 6. Социальный конфликт: современные исследования (реферативный сборник). М., 1991. 7. Юридический конфликт: процедуры разрешения (Юридическая конфликтология, Ч. 3.) / Отв. Ред. В.Н. Кудрявцев. М., 1995.

Надійшла до редакції 01.03.02

А.Ю. Чуйков

ЗАСАДИ АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОДАТКОВОЇ МІЛІЦІЇ

Зміни, що сталися протягом останніх років в економіці та фінансових відносинах України, впровадження нових принципів господарювання на основі ринкових взаємин, розвиток ділової ініціативи і підприємництва потребують докорінної перебудови управлінських функцій держави, у тому числі контрольних. На цьому фоні надзвичайно важливим є удосконалення діяльності дійсно дієвого державного органу по боротьбі з тіньовими прибутками – податкової міліції.

Процес формування податкової міліції почався у 1994 р. з утворення підрозділів по боротьбі з кримінальним приховуванням прибутків від сплати податків У 1996 р. Президент України видав Указ про створення у складі Державної податкової адміністрації України Головного управління податкової поліції шляхом підпорядкування Державній податковій адміністрації підрозділів МВС України по боротьбі з кримінальним приховуванням прибутків від оподаткування. А 14.02.98 р. з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну податкову службу в Україні» було остаточно визначено правовий статус податкової міліції. Саме ці нормативно-правові акти чітко визначили завдання та повноваження податкової міліції, підслідність та підпорядкованість справ, які їм належать [1, с.459-460].

Слід зазначити, що податкова міліція отримала повноваження, що регулюються Законом України «Про державну податкову службу в Україні», з поширенням на посадових осіб податкової міліції основних прав, визначених Законом України «Про міліцію». Але слід зазначити, що застосовувати заходи адміністративної відповідальності за порушення податкового законодавства у вигляді штрафів (п.11 ст.11 Закону України «Про державну податкову службу в Україні») податківці права не мають. Від ім'єні органів державної податкової служби України розглядати справи про адміністративні стягнення мають право голови державних податкових інспекцій та їх заступники, начальники державних

податкових інспекцій та їх заступники. Звідси виходить, що дія закону «Про міліцію» на податкову міліцію поширюється лише частково [2, с.303–304].

Хоча усе, що стосується оперативної роботи вони, згідно, Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», мають право виконувати. Саме тому, незважаючи на те, що суспільство потребує вдосконалення податкової роботи, характерними ознаками адміністративно-юрисдикційної діяльності є її державно-владна специфіка, юрисдикційний захист суспільних відносин є перш за все прерогативою державних органів.

Слід визначити те, що у практичній сфері адміністративно – юрисдикційну діяльність податкової міліції часто ототожнюють з адміністративною практикою. Тому для кращого засвоєння суті адміністративної юрисдикції податкової міліції треба визначити поняття адміністративної юрисдикції.

Юрисдикція вбачає установлену законом чи іншим нормативним актом сутність правових повноважень відповідних державних органів вирішувати правові спори [3, с.132–133].

Адміністративна юрисдикція, згідно з Юридичною енциклопедією (М., 1998р.) від англ. administrative jurisdiction – встановлена законодавчими актами діяльність органів державного управління та посадових осіб по вирішенню індивідуальних адміністративних справ і впровадженню відповідних юридичних санкцій в адміністративному порядку.

Як різновид правової діяльності, юрисдикція виконує передусім охоронну, виховну і, частково, регулятивну функції.

Для адміністративної юрисдикції характерним є те, що будучи різновидністю юрисдикційної діяльності в цілому, вона в той же час виступає складовою частиною виконавчо-розпорядчої діяльності відповідних органів державної виконавчої влади.

У залежності від характеру правопорушень, різновидності органів, що здійснюють юрисдикційну діяльність, виділяють декілька видів юрисдикції:

- кримінально-правову;
- цивільно-правову;
- адміністративну;
- дисциплінарну;
- судову;
- органи внутрішніх справ;
- податкової міліції;
- інші.

Для адміністративної юрисдикції характерним є те, що будучи різновидністю юрисдикційної діяльності в цілому, вона в той же час виступає складовою частиною виконавчо-розпорядчої діяльності відповідних органів державної виконавчої влади. Звідси адміністративна юрисдикція є одночасно і різновидом управлінської діяльності уповноважених на те органів державної виконавчої влади (в тому числі податкової міліції) в переважній більшості випадків.

Податкова міліція та інші відповідні органи державної влади у процесі здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності повинні забезпечити

захист суспільних відносин, що складаються у сфері оподаткування, вести постійну боротьбу з найбільш чисельною різновидністю правопорушень, якими є адміністративні правопорушення. Таким чином предметом і змістом адміністративно-юрисдикційної діяльності податкової міліції служать переважно запобігання адміністративним правопорушенням у сфері оподаткування, а також розслідування та провадження у справах пов'язаних з цими порушеннями.

У перехідний період на шляху до ринкової економіки утворюються й принципово нові контрольні органи, положення про які не завжди повно й чітко визначають їх функції. І це тоді, коли продовжують діяти контрольні служби, які діяли й раніше, але положення про які вчасно не поновлялися. Відмінність у структурах контролюючих державних органів, принципах організації їх діяльності, функціях, завданнях, повноваженнях та інформаційних базах істотно ускладнює роботу цих органів і відповідно знижує загальну ефективність державного податкового контролю.

Не визначено, зокрема, достатньо чітко місце й роль кожного суб'єкта державної адміністративно-юрисдикційної діяльності в її цілісній системі, що породжує численні колізії і перекладання відповідальності. Немає чіткого розмежування сфер діяльності. Має місце нерациональний розподіл обов'язків між суб'єктами юрисдикційної діяльності. Загалом зусилля органів державної влади, надієних окремими функціями державного контролю, не узгоджуються. Питання переважно вирішуються у відомчих межах, з огляду на забезпечення виконання тільки покладених на них функціональних обов'язків. Крім того, на сьогодні немає ясності щодо питань взаємодії всіх органів між собою. Наявні зв'язки між органами державного податкового контролю нерациональні. Має місце відмінність у політиці контролюючих органів. Єдина інформаційна база відсутня, що не дає змогу цілком оволодіти ситуацією та правильно зорієнтуватися як у контролюючому середовищі, так і в середовищі, де виявляються порушення у сфері економіки [4, с.56–62].

Незважаючи на вищезазначені недоліки, наблизена до ринкової економіки адміністративно-юрисдикційна діяльність податкової міліції в нашій країні все-таки здійснюється. Важливість державної податкової служби в загальній системі державного контролю не викликає сумніву, але необхідно її надалі удосконалювати й структуру та податкову базу.

Створення податкової служби не вирішило всіх проблем здійснення державного контролю та юрисдикційної діяльності, тому Указом Президента України від 27.04.95 р. створено ще й Державне Казначейство України, в тому числі Головне управління та територіальні органи на місцях (в містах, районах). Створення цього апарату зумовлено тим, що необхідно не тільки контролювати надходження доходів до бюджету, але й здійснювати перевірки ефективності використання бюджетних і позабюджетних коштів. У боротьбі з податковими правопорушеннями великі надії покладаються й на правоохоронні органи – підрозділи ДСББЗ та УБОЗ теж прикладають великі зусилля по наведенню порядку в економіці та вдосконаленню на практиці податкового законодавства.

Список літератури: 1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про державну податкову службу в Україні» //ВВР України №26. 1998р. 2. О.М. Бантурки «Адміністративна діяльність» //Особлива частина. Підручник. Харків, 2000р. 3. І.П. Голосинченко, Я.Ю. Кондрагін. «Адміністративна діяльність ОВС». Підручник. Київ, 1995р. 4. Є.Калюга. «Система державного фінансового контролю: шляхи реформування» //Вісник податкової служби України №30. 2000р.

Надійшла до колегії 01.03.02

А.В. ВОЙЦІХОВСЬКИЙ

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВ ЗА ФАЛЬШИВОМОНЕТНИЦТВО

Поява в середині ХХ ст. нових принципів і норм, порушення яких особливо небезпечно для збереження міжнародного правопорядку, підтримки мирних і дружніх відносин між державами, викликало необхідність боротьби з деякими категоріями правопорушень усім світовим співтовариством. До числа таких злочинів також відноситься і фальшивомонетництво.

Фальшивомонетництво, як злочин міжнародного характеру, може завдати шкоди міжнародному економічному і соціально-культурному розвитку. Воно небезпечно не тільки за своїм характером, але і за наслідками. Причому по наслідках не тільки в юридичному змісті, але також у політичному і морально-етичному: знецінення грошових нагромаджень населення; ріст цін; падіння виробництва, закриття багатьох підприємств; ріст безробіття; активний розвиток тіньової економіки; соціальне розшарування суспільства [1, с.118]; зниження рентабельності виробництва і зростання державних дотанцій; ріст злочинності [2, с.137] тощо.

Не можна не погодитися з В.М.Пановим, який стверджує, що «фальшивомонетництво відрізняється своєю різноманітністю, винятковими масштабами і заповідняям незлічимого матеріального збитку і моральної шкоди людям. Крім того, нерідко стає в мирний час засобом нагнітання міжнародної обстановки, ускладнення в сфері співробітництва держав і здатне спровокувати міжнародні конфлікти» [3, с.34].

За допомогою навмисної масової підробки грошей можна значно послабити економіку однієї чи декількох держав, що відіб'ється на їх обороноздатності і на погіршенні міждержавних відносин, що і може бути метою фальшивомонетників.

Історія згадує безліч прикладів, коли війни між державами нерідко супроводжувалися прагненням окремих держав завдати шкоди економіці супротивника шляхом підробки його національної валюти.

Наприклад, ще пруський король Фрідріх II в часи Семирічної війни (1756 – 1763 рр.) з Річчю Посполитою підробляв польські гроші [4, с.82-86]. Напередодні російсько-японської війни (1904 –1905 рр.) Японія посилено підробляла російські карбованці [5, с.43-48]. У період підготовки Наполеона I до нападу на Росію в 1812 р. році мільйонами друкувалися фальшиві російські гроші [5, с.50-54]. Так само робив й Гітлер, готуючись до вторгнення в СРСР [5, с.84-91]. Під час війни 1990 – 1991р. у Перській затоці за допомогою Саудівської